

## Αυτονόμη η παράβαση στη χώρα μας

Ο Γ. Σκαμπαρδώνης στην «ΠτΔ». Γιατί ανέθεσε υπουργείο σε νεκροθάφτη, στο τελευταίο βιβλίο του που μιλά για την «καταγωγή» της κρίσης.

> 12



Γ. Σκαμπαρδώνης

Πιο φυσιολογική είναι μια τέτοια εξέλιξη στην πολιτική σκηνή της χώρας, παρά να αναδεικνύονται επαρκή πρόσωπα, λέει σαρκαστικά ο διακεκριμένος συγγραφέας για το θέμα του νέου του μυθιστορήματος. Στην Πάτρα, πάντως, έχει κληθεί να μιλήσει για την έτερη αγάπη του, το διήγημα.

## Ο νεκροθάφτης που έγινε υπουργός

Την Παρασκευή 4 Νοεμβρίου θα φιλοξενηθεί στο «Πολύεδρο» στο πλαίσιο του κύκλου «Η μικρή φόρμα στον πεζό λόγο». Ο ίδιος αγαπά εξίσου το διήγημα, το μυθιστόρημα και την ποίηση, αφού, όπως λέει «το καθένα έχει τη χάρη του, εφόσον πρόκειται για σημαντικά έργα». Με αφορμή τον ερχομό του στην Πάτρα αλλά και το νέο του βιβλίο, ο βραβευμένος συγγραφέας μιλάει στην «ΠτΔ».

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ στην ΚΡΙΣΤΥ ΚΟΥΝΙΝΙΩΤΗ

Στο νέο σας μυθιστόρημα «Υπουργός νύχτας» αποτυπώνετε ανάγλυφα την τραγελαφική ελληνική πραγματικότητα.

Είναι εμπνευσμένο από το τώρα. Κι επειδή όταν λέμε για το τώρα εννοούμε έναν χαοτικό χρόνο κι έναν χαοτικό τόπο, γιατί δεν μπορείς να συλλάβεις την Ελλάδα σύνολο, έπρεπε να βρω με ελλειπτικό και λοξό τρόπο πώς θα επιλέξω εκείνα τα μέρη, εκείνους τους τόπους, όπου μέσα από την αφαίρεση θα δώσω τελικά τη σύνολο εικόνα. Βρήκα, λοιπόν, τον κεντρικό ήρωα, τον Πρίμο, πρώην αρχιτέκτονα, νυν νεκροθάφτη, για τον οποίο επέλεξα να μην έχει καμία ιδεολογία, ούτως ώστε να μην έχει καμία προκατά-



Οι άνθρωποι των χαμηλών στρωμάτων βιώνουν με μεγαλύτερη οδύνη τις περιπέτειες της ιστορίας, λέει ο συγγραφέας

ληψη. Να μπορεί να δει τα πράγματα καθαρά και, μέσα από τη δική του δράση, να

αντανακλάται η κακοδαιμονία και ο κακοφορμισμός της πληγής του περίγυρου μέσα

στον οποίο κινείται, και ευρύτερα της χώρας.

Και αυτό σας το βιβλίο κινείται στα κατώτερα στρώματα της κοινωνίας.

Ναι. Χρησιμοποίησα τα κατώτερα στρώματα, μια ομάδα νεκροθαφτών, την καταβύθιση στη μαφία, γιατί ήθελα να φωτίσω από τα κάτω την όλη κατάσταση. Διότι, αυτοί που ζουν σ' αυτό το επίπεδο βιώνουν με μεγαλύτερη οδύνη τα τρανήματα και την περιπέτεια της ιστορίας. Και βάζοντας τον κεντρικό ήρωα, τον Πρίμο, να διασχίζει όλο το κοινωνικό τοπίο, ξεκινώντας από τα χαμηλά για να φτάσει στο ανώτερο επίπεδο, καταδεικνύω τη διανομή αυτή και με ένα είδος τομής και ακτινογραφίας των προβλημάτων.

Σκυλάδικα, με τις σαμπάνιες να ρέουν, με καταγιστικό λουλουδοπόλεμο κ.λπ., κ.λπ. Η «επένδυση» των επιδοτήσεων των αγροτών προβάλλεται, σε όλο της το μεγαλείο, στον «Υπουργό Νύχτας».

Θέλησα να δείξω την καταγωγή της κρίσης. Ενα κλίμα το οποίο την εξέθρεψε. Υπαινίσσομαι ότι ο επωασμός της έχει μακρά πορεία, δεν είναι κάτι καινούργιο. Απλώς με την ευμάρεια κορυφώθηκε μια διαδικασία αποσάθρωσης, που υπήρχε ήδη αρκετά χρόνια στη χώρα. Με την έλευση των πακέτων από την Ευρώπη και με όλη αυτή τη διαφθορά και τη λάθος διανομή παρατηρούνταν όλα αυτά τα φαινόμενα με τα σκυλάδικα, τις αγορές πανάκριβων αυτοκινήτων, την επίδειξη... Όλη αυτή η κατάσταση της κακοδαιμονίας, η οποία εξερρά-

γη φαντασμαγορικά με την κρίση μετά.

Από νεκροθάφτης, ο Πρίμο γίνεται υπουργός Ανάπτυξης. Χτυπάτε κάποιο καμπανάκι;

Εχουμε δει σε κυβερνήσεις των τελευταίων ετών να γίνεται ο άλλος υπουργός, επειδή γυμνάζεται στο ίδιο γυμναστήριο με τον πρωθυπουργό. Και υπάρχουν αυτή τη στιγμή υπουργοί, οι οποίοι, χωρίς να έχουν καμιά συνομιλία με την πολιτική, αντίθωσαν αφηνίδια στην εξουσία, επειδή, απλώς, έτυχε να είναι ευνοημένοι ενός περιγύρου. Δεν είναι παράδοξο. Το παράδοξο θα ήταν να βλέπαμε το σωστό. Δηλαδή πολιτικούς με επάρκεια, γνώσεις, πείρα από διαχείριση. Αλλά αυτό είναι στην Ελλάδα πάρα πολύ συνηθισμένο και το έχουμε αποδεχτεί, δυστυχώς.

### Ο εξισωτισμός έκανε την παράβαση αυτονομία

Χρησιμοποιήσατε, για την ανέλιξη ορισμένων πολιτικών, το ρήμα «έτυχε». «Όλα είναι σαν τον τζόγο» πρεσβεύει ο τζογαδόρος ήρωας σας. Εσείς; Σε μια κοινωνία αυθαίρετη εύλογα κυριαρχεί το τυχαίο. Το θέμα της τυχειότητας, άλλωστε, το έχει θέσει τόσο ο Ηράκλειτος, ο οποίος είπε ότι «ο χρόνος είναι ένα παιδί που παίζει ζάρια», όσο και άλλοι στοχαστές. Υπό αυτή την έννοια, όλα εκκινούν από κάποιου είδους τυχειότητα. Από κει και πέρα, οι άνθρωποι εκλογικεύουμε τα πράγματα. Κι ενώ επιμένουμε σε κάποιες βεβαιότητες υπάρχουν γεγονότα παράλογα, απροσδόκητα, τρελά, που μπορούν να εκτρέψουν τον βίο του καθενός στο δευτερόλεπτο.

Τι σας εξοργίζει περισσότερο, σήμερα;

Η αναίδεια. Αλλά η αναίδεια και το θράσος δεν είναι κάτι καινούφανε. Στηρίχτηκαν στην καταστράτηγηση των αξιών και των ιεραρχιών. Στην έλλειψη σεβασμού και στο ότι έχουν διαλυθεί οι θεσμοί. Υπάρχει μια διάθεση εξισωτισμού. Κάτι που παλιά το θεωρούσαμε παράβαση, τώρα το θεωρούμε αυτονόητο. Κι αυτό είναι πάρα πολύ ενοχλητικό και το συναντάμε σε πολλές εκδοχές του βίου καθημερινά.

Η άποψή σας για τις αλλαγές που επιχειρούνται στην εκπαίδευση; Πού πιστεύετε ότι οδεύει η Ελλάδα;

Οι παρεμβάσεις είναι άθλιες. Αδιανόητες και οπισθοδρομικές.



Το εξώφυλλο του βιβλίου

Ναι, την Κυριακή 23 Οκτωβρίου η ταινία του Μανούσου Μανουσάκη απέσπασε το Βραβείο Κοινού στο 13ο Ελληνικό Κινηματογραφικό Φεστιβάλ του Σαν Φρανσίσκο, ενώ πριν 10 ημέρες πήρε βραβεία σκηνοθεσίας και φωτογραφίας στο Slemani International film festival στο Ιράκ. Είναι μια πάρα πολύ ωραία και συγκινητική ταινία, που φτιάχτηκε με λίγα χρήματα και χαιρόμαι τόσο για τα βραβεία όσο και για την επιτυχημένη πορεία της. Όσο για τον «Υπουργό Νύχτας», όντως, με έχουν προσεγγίσει κάποιοι σκηνοθέτες. Μακάρι να υπάρξουν θετικές εξελίξεις.

Στην Πάτρα και δη στο «Πολύεδρο» έχετε κληθεί να μιλήσετε για το διήγημα. Έχετε διαπιστώσει κάποια στροφή του κοινού προς το διήγημα, τελευταίως; Εσείς, αλήθεια, προτιμάτε τη μικρή ή τη μεγάλη φόρμα;

Ναι, τα τελευταία δυο τρία χρόνια παρατηρείται μεγαλύτερη στροφή προς το διήγημα, και από το κοινό και από νέους διηγηματογράφους, καθώς υπήρχε μια υπερπαραγωγή μυθιστορημάτων, από το οποίο τα περισσότερα δεν ήταν καλά. Όσο για μένα, αγαπάω εξίσου και τα δύο.

Όπως αγαπάω και την ποίηση πάρα πολύ. Δεν είναι το είδος που σε ελκύει, αλλά αυτό που διαβάσεις. Το καθένα έχει τη χάρη του, εφόσον, βέβαια, πρόκειται για σημαντικά έργα.